

Broj 49 * Godina VII * oktobar/11stopad 2006.

GLASNIK

Sastanak Grupacije

Prva certificirana šumarstva u BiH

**Gazdovanje
po strogim ekološkim,
socijalnim i
ekonomskim
standardima**

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina VII
Broj 49
Oktobar/listopad 2006.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović,
odgovorni urednik,
članovi:
Šemsa Alimanović, Dubravka
Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin
Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

Kantonalni sud
Sarajevo
UF/1-180/02,
RB 1-3018
Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005

Štampa: "BIROGRAF" Sarajevo,
Kasima efendije Dobrače 14
Besplatan primjerak

In memoriam

Odlazak prijatelja

Ismet Iso Ibričević

U petak, 13. oktobra, stigla je tužna vijest. Ostali smo bez velikog čovjeka, humaniste, prijatelja Ismeta Ibričevića, Ise kako smo ga svi zvali.

Bio je veliki borac i privrednik. Zajedno sa nekolicinom svojih saradnika u ratnom i poratnom periodu borio se i izborio da očuva malo preduzeće, Privrednu štampu. Bez obzira na sve prepreke kojih je bilo mnogo, ratni vihor, nedostatak papira, mali broj saradnika, sužen prostor za djelovanje, razjedinjenost privrede BiH, jaku nelojalnu konkurenciju, vrata preduzeća ostajala su otvorena. Za njega nisu postojale prepreke kada je bila u pitanju štampa nekih od izdanja Privredne štampe.

Bez obzira na sve nedaće uspio je sačuvati tradicionalna izdanja kao što su Poslovne novine i ZIPS.

Bio je čovjek od akcije i ideja. Uveo je niz novih aktivnosti kako bi finansijski održao svoje preduzeće. Uspio je svojim idejama pružiti veliku pomoć i podršku komorskom sistemu. Zajedno sa svojim saradnicima pokrenuo je izdavačku djelatnost u komorama u Bosni i Hercegovini. Pokrenuo je i štampao informativni Glasnik Komore BiH, Komore Federacije BiH i nekih kantonalnih komora u Federaciji BiH. Na ovaj način privrednici su bili uredno informisani o svim zbivanjima u ekonomiji BiH.

Nikada nije posustao, cilj mu je bio preko izdanja Privredne štampe privrednicima dati osnovne podatke o svim činjenicama bitnim za njihov opstanak i razvoj. Nova izdanja Banke u BiH, Sudska praksa, kao i niz publikacija bile su od velike koristi privredi BiH i njenom menadžmentu. Pomenućemo i projekte: tradicionalni izbor "100 najvećih", dodjela Zlatnog BAM-a najuspješnijim bankama itd. Na ovaj način Privredna štampa postala je prepoznatljiva na bh. tržištu.

Nikada nije zaboravljao svoje preduzeće. I u vrijeme teške bolesti uvijek je bio prisutan u poslu, brinuo se i davao svu svoju snagu da preduzeće i njegova izdanja idu naprijed, da se inoviraju i postignu još veći rejting na teškom i konfuznom bh. tržištu.

Uspio je od malog preduzeća napraviti respektabilno dioničarsko društvo, na čemu su mu zahvalni svi njegovi saradnici.

Poslovne kontakte sa Komorom obavljao je lagano, bez tenzija, i pri izdavanju redovnog Glasnika Komore i u realizovanju zajedničkih projekata značajnih za privredu.

I u privatnom druženju nametao je teme koje bi mogle biti značajne za privredu i promociju Privredne štampe, odnosno Komore.

Smrću Ismeta Ibričevića izgubili smo velikog entuzijastu, velikog čovjeka i velikog prijatelja. Ova komora ga nikada neće zaboraviti. Uvijek se teško oprostiti sa prijateljem i kolegom, a kada je ovakav čovjek u pitanju, onda je još teže.

M. IDRIZOVIĆ

U Vukovaru

Poslovni susreti tvrtki iz FBiH i Republike Hrvatske

Poslovno izaslanstvo iz Federacije BiH koje je predvodio Jago Lasić, predsjednik Privredne/Gospodarske komore FBiH, posjetilo je, 11. listopada, Županijsku komoru Vukovar.

U izaslanstvu su bili i predstavnici desetak tvrtki iz FBiH, koje su sudjelovale u poslovnim razgovorima sa gospodarstvenicima vukovarsko-srijemske i virovički-podravske županije.

U plenarnom dijelu skupa predsjednik Lasić istaknuo je da je Hrvatska najvažniji ekonomski partner BiH i sudjeluje sa 19% u izvozu iz BiH i sa oko 23% uvoza u istu zemlju. Između Hrvatske i FBiH postoji nužnost povećanja ekonomske razmjene koja se postiže usuglašavanjem gospodarsko-sustavnih pretpostavki i rješenja iz oblasti carinske zaštite, poreznih sustava, standardizacije proizvoda,

zaštite čovjekovog okoliša, kao i oblast stimuliranja inozemnih ulaganja, te nekih elemenata devizne i novčane politike.

Na sastanku su bili predstavnici gospodarstva FBiH iz: Čosić Promexa Žepče, Posavina koke i predstavnika Općine Orašje, Violete Grude, FIS-a Vitez, Hotel Zenita i Turističke zajednice Neum, LT-Gospodarske banke Livno, te MCI, Mepasa i Logotipa iz Širokog Brijega.

Sa strane domaćina sudjelovalo je petnaestak tvrtki zainteresiranih za razna područja suradnje od koji su je neke već uspostavile s tvrtkama iz FBiH i traže mogućnost njezinog širenja, dok su neke nazočile kako bi tek uspostavile nove kontakte u obostranom interesu.

Ž. BEVANDA

Sudanska delegacija u posjeti Komori

Građevinci iz BiH u obnovi Rumbeka

Na poziv Šipad Komerc d.d. Sarajevo, u posjeti BiH i Hrvatskoj od 26. septembra do 2. oktobra boravila je delegacija provincije Lakes State iz južnog Sudana na čelu sa guvernerom provincije brig. J. L. Zacharia

Provincija Lakes State je centralna i najveća u južnom Sudanu čije se sjedište grad Rumbek izgrađuje i razvija u glavni grad južnog Sudana.

Sudan je teritorijalno najveća država u Africi koja poslije zaključivanja mirovnog Sporazuma i prestanka 20-godišnjeg rata namjerava, uz obimnu donatorsku pomoć međunarodne zajed-

nice, obnoviti zemlju. Šipad Komerc je inicirao formiranje konzorcija bh. i drugih zainteresiranih firmi sa područja bivše Jugoslavije za zajednički nastup na investicionim projektima u Sudanu. U toku ove godine potpisani su sporazumi o obnovi i izgradnji grada Rumbeka. U okviru više ugovora planirana je izgradnja brojnih stambenih i javnih objekata i pripadajuće infrastrukture, od čega je u građevinskoj sezoni 2006/2007. zgrada za smještaj državnih institucija ukupne površine oko 35.000 m² i objekata za potrebe vojske ukupne površine oko 76.000 m². Ovi objekti gradiće se u sistemima industrijske gradnje i drvenih montažnih kuća uz izgradnju pripadajućih infrastrukturnih objekata (vodovod i kanalizacija, putevi, elekromreža i dr).

Konzorcij će učestvovati i u realizaciji investicionih projekata u sjevernom Sudanu (glavni grad Kartum), kao što su izgradnja bolnica i stambenih naselja.

Delegacija je u okviru boravka posjetila i nekoliko preduzeća koja su članovi pomenutog konzorcija, te i P/G komoru Federacije BiH, gdje su članovi delegacije sa potpredsjednikom Komore Avdom Rapa razgovarali i o drugim mogućim oblastima saradnje, kao što su rudarstvo (željezo) i poljoprivreda (stočarstvo, ribarstvo, agroindustrijski kompleksi). Dogovoreno je da Komora kao asocijacija privrede bude uključena u ovako značajne projekte, tako da učestvuje u pripremi konzorcija bh. firmi, te da koordinira neke aktivnosti angažmana firmi iz Federacije BiH, po bonitetu i potrebama.

L. S.

Prva certificirana šumarstva u BiH

Na sastanku Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, koji je održan 19. oktobra u Sarajevu, profesori Šumarskog fakulteta prezentirali su prvi rezultat certifikacije šuma u BiH i primjenu GIS (geografsko-informacionog sistema) u šumarstvima

Dr Mersudin Avdibegović, glavni koordinator za certificiranje šuma u BiH, rekao je da je certificiranje šuma najbitniji uslov za razvoj šumarstva, jer njegovo posjedovanje znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Do sada su certificirana dva šumarstva u BiH: Sarajevo šume i Šumarstvo Han-Pijesak, a ubrzo će certifikat dobiti i Hercegbosanske šume Kupres. Ova šumarstva će na tržištu postati konkurentnija od ostalih. Bitno je da prerađivači drveta shvate važnost ovog procesa i da prednost ovog certifikata koriste u promociji svojih proizvoda i da se i oni nađu u lancu sa ostalima koji će pratiti certificiranje (COC). Certificirane šume su dokaz dobrog gazdovanja i ovo je put za provođenje zajedničke državne politike u oblasti šumarstva, a ujedno i poziv ostalim šumarstvima da pristupe certificiranju šuma.

Geografsko-informacione tehnologije po riječima dr Ahmeta Loje, profesora Šumarskog fakulteta u Sarajevu, znače rješavanje optimalne otvorenosti šumskih odjeljenja sekundarnom mrežom komunikacija, te na bazi GIS-a upravljanje šumskim bogatstvom je znatno unaprijeđeno, a podaci su transparentni. Glavni poslovi u šumarstvima su kontinuirano gazdovanje, izrada šumskogospodarskih osnova, kvalitet kartografskog prikaza, projektovanje sekundarne mreže transportnih puteva.

Da bi se primijenio GIS, prvo treba da se izvrši analiza kvaliteta prostornog uređenja odjeljenja, posebno u pogledu projektovanja sekundarne mreže puteva, transporta drveta i u pogledu tačnosti izračunatih podataka na osnovu takvog rješenja. Na osnovu analize prilazi se projekto-

“Made in BiH”. Radionica se održava u okviru programa P/GKFBiH, Akademije likovnih umjetnosti - Odsjek produkt dizajn i USAID-a CCA.

U okviru klastera pripremiće se i posjeta sajmovima namještaja u Parizu, Kelnu i Moskvi kako bi se

vanju novog rješenja koje bi u konkretnom primjeru bilo optimalno i na osnovu rada ukazati na glavne prednosti korištenja geoprostorne informacione tehnologije.

Na dnevnom redu sastanka predstavljen je i Katalog proizvođača namještaja i proizvoda od drveta koji je uradila Privredna/Gospodarska komora FBiH, uz finansijsku pomoć USAID-a CCA klaster prerade drveta i šumarstva, kao i nastavak rada radionice

sagledale mogućnosti izlaganja proizvođača namještaja u Parizu 2008.

Predsjednik Grupacije Nusret Curić započeo je sastanak odavanjem počasti nedavno preminulom Ševki Šakoviću dipl. inž. šumarstva, rekavši da je Ševko bio zaljubljenik svoje profesije, ljepote šuma, njihov dokazani zaštitar i čovjek koga ćemo se dugo sjećati, kao i njegove pozitivne kritike za dobrobit šumarstva.

Š. ALIMANOVIĆ

Proizvođači namještaja u svijetu

EU25 vodeća regija

Sudeći prema podacima o proizvodnim vrijednostima i trgovini u industriji namještaja na svjetskom nivou za 2005. godinu, čini se da je EU25 i dalje vodeća regija u proizvodnji namještaja sa 36,7% globalne proizvodnje (93,4 milijardi eura do 254,6 milijardi eura), slijede je NAFTA zemlje (SAD, Kanada, Meksiko) sa 73,8 milijardi eura, odnosno 29%. Drugi važan igrač je i Azija sa proizvodnom vrijednošću u iznosu od 68 milijardi eura (26,7%), a najveće zasluge tu pripadaju Kini koja pokriva više od pola ukupne proizvodnje na kontinentu. Globalna trgovina namještajem je porasla za 7,3% na 74,8 milijardi eura. Regija EU25 je u ovom slučaju zaslužna za 48,3%, odnosno 36 milijardi eura. Na azijske zemlje otpada 32% ukupne trgovine, gdje sama Kina čini 2/3. Zemlje NAFTA-e ukupno su izvezle namještaj u vrijednosti devet milijardi eura. Glavni tokovi su između zemalja regije EU25, iz EU u SAD, EFTA zemlje i Rusije, iz Azije u SAD i u EU25 i između NAFTA zemalja. Prvih pet zemalja izvoznica su: Kina (21,3%), Italija (11,1%), Njemačka (7,5%), Poljska (5,9%) i Kanada (5,8%). Š. A.

Kupci zadovoljni domaćim proizvodima od drveta

U okviru Klastera prerade drveta i šumarstva regije centralna Bosna - grupa za marketing - održan je sastanak u Zenici, 20. septembra, na kome su prisustvovali predstavnici poduzeća iz oblasti prerade drveta i šumarstva, privrednih komora, resornih ministarstava, konsultantskih kuća, USAID-a CCA. Organizator sastanka je REZ - Razvojna agencija za regiju centralna BiH

Cilj ovog sastanka klastera bila je prezentacija kataloga drvne industrije kojeg je uradila Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, uz finansijsku podršku USAID-a CCA.

Prezentirana je aktivnost na projektu razvoja agentske mreže koju radi Strikconsulting Sarajevo za zemlje Evrope, SAD, Bliskog istoka i druge. Na ovaj način nastoji se pomoći bh. proizvođačima namještaja da se upoznaju sa tržištima zemalja u kojima agenti rade i koji će plasirati njihove proizvode. U tom cilju održat će se Trade Missin u Sarajevu 09. i 10. novembra, kako bi se na jednom mjestu upoznali proizvođači i agenti.

Radiće se i web site Klastera prerade drveta i šumarstva gdje će se naći podaci o drvnjoj industriji i šumarstvu.

Istraživanje o mišljenju potrošača o proizvodima od drveta prezentirale su Svjetlana Vukmirović i Muhiba Adanalic USAID CCA. Bio je 1.521 ispitanik i zaključeno je:

- nivo svijesti javnosti o drvnjoj industriji je nizak,
- potrošači kupuju domaće proizvode od drveta zato što su visokog kvaliteta i konkurentnih cijena,
- stopa zadovoljstva domaćim proizvodima od drveta je visoka, a 90% bi svoju kupovinu preporučili prijateljima.

Urađeno je i istraživanje sa ciljem da se definiše nivo interesa za poboljšanje poslovanja, proizvodnih aktivnosti i strategija, da se definiše slika koju vlasnici i menadžeri imaju o svom biznisu, kao i da se napravi pregled drvne industrije. Glavni izazovi koja su poduzeća identificirala uključuju ostvarivanje pristupa novim međunarodnim tržištima i povećanje prodaje kako na domaćem tako i na inotrižistu.

REZ - Regionalna razvojna agencija za regiju centralna BiH prezentirala je aktivnost agencije čiji su korisnici i poduzeća iz drvnog sektora.

Jedna od glavnih aktivnosti Klastera i grupe marketing jeste predstavljanje bh. poduzeća na sajmovima u svijetu. Aktivnosti koje su u toku na tom planu odnose se na predstavljanje i posjetu renomiranim sajmovima u Milanu, Zagrebu, Beogradu, Splitu, Moskvi, Kelnu i Parizu.

Š. A.

"Ambienta" Zagreb

Uspješan nastup bh. proizvođača namještaja

33. međunarodni sajam namještaja unutarnjeg uređenja i prateće industrije "Ambienta" važi kao jedan od vodećih u ovoj oblasti u ovom dijelu Evrope, kao i najznačajniji događaj ove grane industrije. Ove godine održao se od 11. do 15. oktobra. Osim poslovnih susreta, ima i promotivni karakter i stvarno je mjesto susreta proizvođača, trgovaca, stručnjaka i medija i svih drugih subjekata vezanih za drvenu industriju.

Na ovogodišnjoj "Ambienti" proizvođači iz BiH predstavili su se na prostoru od 800 m², uz organizaciju Privredne komore Tuzlanskog kantona, mikro Klastera "Beyler" Gradačac i Obrtničke komore Tuzla. Finansijsku podršku pružili su USAID CCA i Vanjskotrgovinska komora BiH.

Privredna komora Tuzlanskog kantona, kao organizator zajedničkog nastupa bh. drvne industrije, dobila je priznanje za visok nivo ukupnog sajamskog nastupa, a kompanija Konjuh Živinice priznanje za uspješan razvoj trpezarijske garniture.

Sajam karakterišu i brojna stručna predavanja koja su vezana za ovu granu industrije. Jedno od njih bilo je i "Suradnja drvne industrije jugoistočne Evrope" gdje su predstavljeni mogući modeli suradnje drvnih industrija sa ciljem zajedničkog nastupa i kvalitetnijem prilagođavanju današnjim globalizacijskim procesima.

Održano je i međunarodno savjetovanje "Evropska unija - izazovi i perspektive za industrijsku preradu drveta".

Š. A.

Profitabilni projekti

Uzgoj minka (nerca)

Mikrokreditna organizacija "Razvoj" Sarajevo, u suradnji sa Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije BiH, organizirala je prezentaciju jednog od najprofitabilnijih razvojnih projekata.

Projekat se odnosi na uzgoj minka (nerca) u mreži kooperantskih farmi u BiH. Uloga mikrokreditne organizacije "Razvoj" u realizaciji ovog projekta odnosi se na obezbjeđenje sredstava u cilju implementacije projekta, administrativno-tehničku pomoć u izgradnji, osnivanju i registraciji poduzeća uz pribavljanje odgovarajućih dozvola, pomoć u realizaciji projekta kroz povoljne kredite. Komora ima ulogu koordinatora i organizatora realizacije projekta razvoja mreže kooperantskih farmi minka.

Krznina minka je dragocjeno i traženo na tržištu, tako da je zagarantirana njegova prodaja.

Š. A.

Uspješna prezentacija naših firmi

Na Stotom jubilarnom međunarodnom jesenskom sajmu Graz, Austrija, održanom od 30. septembra do 08. oktobra, uz učešće izlagača iz osam zemalja, Gospodarska/Privredna komora HNŽ je, u saradnji sa Vanjaskotrgovinskom komorom BiH, Turističkom zajednicom HNK i uz podršku Vlade HNK i Ministarstva privrede, poduzetništva i poljoprivrede HNK, uspješno predstavila BiH i Hercegovačko-neretvanski kanton

Ovo je bilo prvo učešće Bosne i Hercegovine na Sajmu u Grazu. Na 36 m² sajamskog prostora su predstavljani: turistički potencijali BiH i HNK; propagandni materijali iz oblasti drvne, grafičke i auto-industrije BiH; propagandni materijali Vanjaskotrgovinske komore BiH i Agencije za strana ulaganja FIPA; visokokvalitetna autohtona hercegovačka vina žilavka i blatina i eksponati obrtnika, suveniri, bakrorezi, ruko-tvorine, drvorezbarstvo, proizvodi od vune.

Na štandu su predstavljene određene firme iz HNK: Hercegovinavino, Podrum Andrija, Hercegovina-prodakt, Udruga vinara Hercegovina, Granit d.d., UNIS PKL, Igman d.d., Valjići d.d., Fortunatours d.o.o., Rukotvorine, Desiderio, hoteli Neum i Stella, Mostarski sajam.

Na dan otvaranja bh. štand su posjetili predsjednik Austrije Heinz Fischer sa saradnicima, ministar privrede i finansija Štajerske Christian Buchmann, te ambasador BiH u Austriji Daria Krstičević sa saradnicima.

"Dan privrede BiH u Grazu" bio je 5. oktobar, u okviru koga je upriličena konferencija između zvaničnika i privrednika Austrije i BiH. Organizator konferencije je bio ICS Austrija i počasni konzul BiH u Austriji Jorg Hofreiter, uz saradnju sa G/PKHNŽ. Na konferenciji je bilo 150 učesnika.

Nakon obraćanja potpredsjednika Komore Štajerske dr Gilberta Frizberga, govorili su Daria Krstičević, ambasador BiH u Austriji, Slobodan Župljanin, predsjednik VTKBiH, i Hella Ranner, predsjednica Sajma Graz.

Predsjednik Vlade HNK Miroslav Čorić govorio je o stanju privrede u HNK. Herbert Preclik je prezentirao mogućnosti ulaganja u BiH, a Reinhold Kolland je u ime Volksbank

BiH prezentirao mogućnosti finansiranja u BiH. Dalfina Bošnjak, direktor Mostarskog sajma, je, između ostalog, pozvala predstavnike austrijskih firmi da učestvuju na sajmu Gospodarstva Mostar 2007. na kome je zemlja partner Austrija.

Po okončanju zvaničnog dijela konferencije nastavilo se sa bilateralnim razgovorima uz degustaciju hercegovačkih vina i tipičnih proizvoda regije Štajerske.

Učešće na Stotom jubilarnom međunarodnom sajmu Graz 2006. je ocjenjeno pozitivno, jer se, osim predstavljanja i promocije, uspjela dogovoriti i konkretna saradnju sa određenim partnerima.

A. BOLOBAN

Privatizirano
40 posto državnog
kapitala

**Samo
424 miliona
KM prodato
za novac**

Privredna komora Federacije BiH upozorila je na katastrofalne rezultate privatizacije u tom entitetu, prema kojima je od 1999. godine, kada su počele prve prodaje, do sredine ove godine prodato svega 40 posto državnog kapitala.

"Rezultati su još porazniji kada su u pitanju efekti. Od prodaje imovine koja je dostigla cijenu od 8,935 milijardi KM, svega 424 miliona KM prodato je za novac. Sve ostalo otišlo je za certifikate s jedinstvenih računa građana", ističe Avdo Rapa, potpredsjednik P/GKFBiH. Prema njegovim riječima, privatizacija se mora ubrzati i pronaći način da se postignu veći finansijski efekti, mada je kod vlasnika ostalo neutrošeno više od pet milijardi maraka u certifikatima.

Prijedlozi Komore idu za tim da se za certifikate pronađu modaliteti eventualnog raspisivanja još jednog kruga javne ponude dionica, a da se izdvoje javna preduzeća koja je, nesumnjivo, moguće prodati za gotovinu i tako popravi katastrofalni finansijski saldo.

Komora će, u tom smislu, organizirati tematske rasprave o privatizaciji javnih preduzeća, kako bi se čula i druga strana, privrednici i asocijacije poslodavaca, koji se do sada nisu pitali.

Generalna je ocjena da Vlada FBiH i vlade kantona, kao titulari državnog kapitala, ne mogu prodavati imovinu kao da je njihova. U sve se moraju uključiti oni koji su je stvarali.

Peti poziv na natječaj za dodjelu grantova

EURED je projekt podrške Europske komisije regionalnom ekonomskom razvoju u BiH.

Peti natječaj za financiranje iz EURED fonda bespovratnih sredstava koji je namijenjen razvoju malih i srednjih poduzeća (MSP) i turizma objavljen je 04. augusta ove godine

U pet gospodarskih regija u BiH organizirani su tzv. otvoreni dani. U Mostaru se prezentacija održala u Hotelu Ero, 04. oktobra., gdje su se prisutnima obratili Gerard Ennis, team leader EURED-a, zatim Ivan Jurilj, direktor REDAH-a (jedne od pet regionalnih razvojnih agencija za svaku od pet gospodarskih regija u BiH), te Nađa Ogramović, task manager delegacije Europske unije u BiH.

Vrijednost natječaja je 3,8 miliona eura, a sredstva su izdvojena iz CARD 2006. programa.

Natječaj je podijeljen u tri lota:

Prvim lotom se želi pružiti podrška razvoju turizma pokrivanjem BiH jedinstvenom mrežom putokaza za turistička odredišta. Za ovaj projekt je namijenjeno milion eura.

Lotom 2 se želi pospješiti razvoj turističkih proizvoda, bilo da se radi o kvaliteti marketinga, konkurentnosti proizvoda, jačanju uslužnih djelatnosti, ili stručnom osposobljavanju osoblja u turizmu. Predviđeni broj projekata koji će se financirati je od četiri do devet, za koje će se izdvojiti 1,4 miliona eura.

Lot 3 je usmjeren ka unapređenju kvalitete i dostupnosti poslovne infrastrukture MSP-a. Za ovaj lot je, također, predviđeno od četiri do devet projekata i 1,4 miliona eura.

Očekuje se da će trajanje projekata biti između 18 i 36 mjeseci.

Gerard Ennis naglasio je prisutnima kolika je važnost ozbiljnih pristupa aplikantata koji se namjeravaju prijaviti na ovaj natječaj, budući da su lotovi 2 i 3 najveći grantovi ikad

odobreni u EURED-u. Objasnio je kako će svaka od prijava morati zadovoljiti sve uvjete valorizacije, budući da postoji detaljno razrađena procedura za svaku od njih. Naglasak je stalno bio na poticanju partnerstva, jer se time proširuju kapaciteti, stručna znanja, a to daje priliku i slabijim i manjim organizacijama da se udruže sa jačima i tako dođu do svoje prilike; tako da će se prijavama s partnerima dodjeljivati i više bodova pri valorizaciji projekata.

Najvažniji kriterij eliminacije aplikantata će biti vlasništvo, dakle,

firma ne smije biti u privatnom vlasništvu, ne smije ostvarivati profit, te glavna aktivnost projekta mora biti usko vezana za turizam ili razvoj MSP-a.

Ovo je izvrsna prilika namijenjena svim institucijama, kantonima, općinama, komorama, obrazovnim ustanovama, da se bilo samostalno ili kao partneri uključe u ovu utrku za grantove. Biti će zanimljivo vidjeti tko će se sve prijaviti i koliko će biti prijavljenih. Sudeći po posjećenosti otvorenih dana, neće ih nedostajati. Nije važna raspodjela po regijama, nego sama vrijednost prijedloga projekta.

Krajnji rok za prijave je 6. novembar ove godine, a sve informacije o kvalificiranosti aplikantata za svaki lot, i druge informacije, mogu se naći na Internet stranici Delegacije Europske komisije u BiH www.delbih.ec.europa.eu

D. LOVRIĆ

Sajmovi u martu u Italiji

Fiera Rosa

Od 8. do 11. marta/ožujka 2007. godine u Udinama se prvi put organizira Sajam pod nazivom FIERA ROSA. Prvi je i jedini ove vrste, ima za cilj predstaviti ženski univerzum preko proizvoda i usluga namijenjenih ženama i o ženama. Sektori koji će biti zastupljeni na Sajmu vezani su za kuću, posao, zdravlje, njegu, ljepotu, njegu djece i starijih osoba, slobodno vrijeme, ručni rad itd.

Izložbeni dio biće praćen bogatim programom kulturnih manifestacija uz učešće stručnjaka, novinara i drugih koji će diskutovati o raznim aspektima žene u aktuelnim socio-ekonomskim i političkim zbivanjima.

Dodatne informacije o ovoj manifestaciji mogu se naći na web stranici www.fierarosa.com

Planet Creativity

Od 2. do 4. marta/ožujka 2007. godine u gradu Rimini održava se 7. sajam "Planet Creativity" - međunarodna izložba ručne radinosti i kreativnog hobija.

Sve informacije mogu se naći na web stranici: www.planetcreativity.com.

Nakon dvije godine

Pilot-projekt reciklaže u BiH u fazi finaliziranja

Pilot-projekt reciklaže u BiH, koji traje gotovo dvije godine i koji finansira EU, privodi se kraju. Tim povodom u Doboju je, 27. septembra, održan četvrti i posljednji sastanak Savjetodavnog odbora Pilot-projekta za reciklažu u BiH. Prezentirani su postignuti rezultati i dogovorene daljnje aktivnosti u preostalom, kratkom vremenu do završetka projekta krajem novembra ove godine. Završna konferencija će biti održana krajem januara slijedeće godine

Osnovni ciljevi Pilot-projekta za reciklažu otpada, koji su uglavnom i realizirani, bili su:

- razvoj ekološki i finansijski održivog sistema upravljanja čvrstim otpadom u BiH,
- iniciranje reciklaže u cilju stvaranja interesa privatnih kompanija i općinskih struktura,
- podrška privatnim inicijativama za pokretanje biznisa u sferi reciklaže,
- konkretna tehnička pomoć i podrška u visini od 1,5 miliona eura za investicije.

Pri kraju trajanja ovog pilot-projekta ocijenjeno je da se on uspješno implementira, te da će, kao rezultat, pored ostalog, proizaći i priručnici za reciklažu, podizanje javne svijesti o potrebi da stanovništvo treba masovno da podrži reciklažu kao dodatni izvor skupih sirovina, zatim izvještaj o isplativim projektima koji treba da "otvori oči" mnogim postojećim i budućim kompanijama da se od reciklaže može "pristojno živjeti", te finalni izvještaj koji će, kroz predstavljanje stečenih iskustava u BiH, pomoći boljem razumijevanju reciklaže na našim prostorima i perspektivama za njen razvoj.

Na četvrtom sastanku Savjetodavnog odbora diskutovano je o tri osnovne teme:

- 1) Implementacija pilot-projekata,
- 2) Isplativi projekti,
- 3) Priprema i implementacija zakonodavstva o odgovornosti proizvođača ili uvoznika koje bi podržalo razvoj industrije reciklaže u BiH i stvorilo pozitivan ambijent za zainteresirane privrednike.

1) Implementacija pilot-projekata

U okviru prve teme prezentiran je stepen implementacije i daljnje aktivnosti do konačne realizacije projekata:

- u Sarajevu (KJKP "Rad" - uređenje prostora, nabavka odgovarajućeg broja kontejnera, te nabavka linije za razvrstavanje - sortiranje korisnih otpadaka od papira i plastike);
- u Doboju (izgradnja prostora, nabavka transportnih sredstava, te nabavka opreme za tretman opasnog medicinskog otpada);
- u Derventi (izgradnja prostora i nabavka osnovne opreme za sakupljanje i sortiranje kabastog i drugog čvrstog otpada).

Nažalost, prema kriterijima EU sredstva su se mogla donirati samo općinama i javnim preduzećima, tako da kompanije koje se i inače bave reciklažom nisu mogle konkurirati za dodjelu dijela ovih sredstava.

Svi nabrojani projekti su krenuli u realizaciju sa manjim ili većim zakašnjenjem (predugo čekanje na odgovarajuće dozvole i saglasnosti, neriješeni vlasnički odnosi i slično, a problem koji je pogodio sve korisnike ovog projekta jeste odbijanje donatora da u cijeni opreme priznaju i PDV). Nadati se da će sve poteškoće biti prevaziđene i da će se ovi projekti u potpunosti realizirati do kraja 2006. godine.

Važan segment projekta jeste podizanje svijesti građana o potrebi

recikliranja određenih vrsta otpadaka, te njihovo aktivno učešće u tom procesu. U tu svrhu napravljeni su materijali za javnu kampanju (brošure, poster, TV spotovi, radio džinglovi) koji će biti prezentirani prvo u mjestima implementacije navedenih projekata. Kasnije će se kampanja proširiti i na ostale gradove, jer će se moći koristiti isti propagandni materijal. Kroz ponavljanje poruka postići će se najbolji efekti uz racionalno trošenje finansijskih sredstava. Ova kampanja će početi u oktobru 2006. i biće ponovljena u proljeće 2007. godine.

2) Isplativi projekti

U okviru druge teme prezentiran je aktuelni status isplativih projekata reciklaže koji su odabrani da budu predloženi međunarodnim finansijerima za investiranje ili za lokalne investicije. Odabrani su:

- 2.1. Priprema i spaljivanje automobilskih guma u "Tvornici cementa" - Kakanj,
- 2.2. Prerada automobilskih akumulatora u tvornici "Tesla" - Brčko,
- 2.3. Unapređivanje prikupljanja i prerade komercijalnog otpada u "Angrosirovini" - Tuzla,
- 2.4. Reciklaža PET ambalaže.

2.1. Prerada automobilskih guma podrazumijeva uređenje mjesta za primanje i skladištenje guma, te potrebnu opremu za preradu oko 5.000 tona starih guma iz BiH. Prvi proračuni govore da je, uz odgovarajuća zakonska rješenja, profitabilnost zadovoljavajuća. "Tvornica cementa" u Kakanju je pokazala interes za ovaj projekt i već je poduzela određene korake. Čeka se okolinska dozvola.

2.2. Cijeni se da bi u "Tesli" - Brčko, nakon realizacije ovog projekta, moglo da se preradi oko 5.000 tona starih, istrošenih baterija iz BiH i susjednih zemalja. Sve analize pokazuju da bi topionica ovog kapaciteta bila isplativa. Inače, topionica u ovoj tvornici je prestala sa

radom i zatvorena je u aprilu 2005. godine. Nakon privatizacije, avgusta 2005. godine, novi vlasnici su pokazali interes za ovaj projekt, pa su dokumenti predati u IFC radi odluke o finansijskoj podršci.

2.3. "Angrosirovina" - Tuzla je kompanija koja je osnovana 1946., a privatizirana je 2001. godine. Iako sa tradicijom, ova kompanija nema adekvatnu opremu za prikupljanje i preradu otpadaka i proizvodnju sekundarnih sirovina koja bi, u velikoj mjeri, mogla da zadovolji tržišne uslove. Analize su pokazale da bi ulaganja bila profitabilna i samofinansirajuća. Zbog takvog zaključka pripremljeni su dokumenti za podršku od lokalnih finansijera.

3) Priprema i implementacija zakonodavstva

Nakon što se nije mogao dobiti pouzdan odgovor na pitanja:

- da li će kompanije i javna komunalna preduzeća, u sadašnjim uslovima, donositi stare gume u cementaru?
- da li je realno očekivati prikupljanje većeg procenta od raspoloživih starih akumulatora za "Teslu" - Brčko?
- koliko dugo može prikupljanje materijala za reciklažu biti zasnovano na jeftinoj radnoj snazi i slično?

Zaključeno je da, u okviru ovog projekta, iako nije bilo predviđeno, treba predložiti i kostur Zakona o uspostavljanju odgovornosti uvoznika za akumulatore i gume, baziran na iskustvima zemalja čija bi rješenja bilo najlakše implementirati u BiH, pa su napravljeni i takvi prijedlozi. Ostaje obaveza odgovarajućih organa u BiH (entitetska ministarstva, vlade, privredne komore itd) da, na osnovu ovog kostura, rade na donošenju zakona koji će regulirati ovu materiju.

Zbog upoznavanja privrednika i razmjene mišljenja u vezi sa stečenim iskustvima kroz rad na ovom pilot-projektu, za sektore gume, proizvodnje sokova, prerade starog ulja i slično, u organizaciji Vanjskotrgovinske komore, biće održana radionica sa ciljem informiranja privrednika i komora, te zajedničkog kreiranja osnova za odgovornosti proizvođača -uvoznika.

F. ĐIKIĆ

Specijalistički postdiplomski studij Univerziteta u Sarajevu

Zaštita okoline i zaštita na radu

Na Mašinskom fakultetu u Sarajevu, 12. oktobra, održana je prezentacija Specijalističkog postdiplomskog studija "Zaštita okoline i zaštita na radu". Pristupili su predstavnici državnih organa, privrednih subjekata, vladinih i nevladinih organizacija i institucija oba entiteta, privrednih komora, te studenti i mladi stručnjaci, zainteresirani za ovakve vrste studija.

U uvodnom obraćanju predstavnici Mašinskog fakulteta su istaknuli da se od prisutnih očekuje da daju doprinos u pogledu usmjeravanja koncepta studija realnim potrebama, kao i da se identifikuju stručnjaci iz prakse koji bi mogli da se uključe u proces nastave.

Obrazloženje koncepta o načinu izvođenja i namjeni studija dao je prof. dr. Aleksandar Knežević, rukovodilac studija.

Studij treba da započne školske 2006/07. godine, a namijenjen je: (i) saradnicima državnih organa koji rade na poslovima zaštite i sigurnosti (više tipova ministarstava), (ii) inspekcijским službama, (iii) članovima menadžmenta preduzeća koji su zaduženi za obasti zaštite na radu, te različite oblasti sa područja zaštite okoline (otpad, emisije u zrak, emisije u vodu, korištenje kemikalija), (iv) stručnim radnicima (referentima) u industrijskim preduzećima, (v) saradnicima konsultantskih firmi, i (vi) drugima.

Specijalistički studij traje godinu i po i u toku studija se, uz jedan od predmeta, radi specijalistički rad.

Nastavu izvode profesori Mašinskog, Prirodnomatematičkog i Elektrotehničkog fakulteta, uz angažovanje eksperata iz BiH i susjednih zemalja.

Svi prisutni su dali podršku formiranju ovog specijalističkog studija, koji će, između ostalog, osposobljavanjem kadrova, omogućiti brže i bolje razumijevanje, prihvatanje i primjenu propisa EU u našoj zemlji, vezanih za ove oblasti, a u svjetlu priprema za ulazak u evropske integracije.

Informacije o studiju se mogu naći na <http://dl.mef.unsa.ba/zastita/>
Telefon: 033 613 193 ili 061 202 025

N. ŠEHIĆ- MUŠIĆ

Prezentirana studija

Uticao FDI na metaloprerađivačku industriju

U prostorijama FIPE, upriličena je prezentacija studije "Uticao direktnih stranih ulaganja na metaloprerađivačku industriju BiH", krajem septembra.

OECD Investment Compact za jugoistočnu Evropu i EC CARDS realiziraju Projekat o statistici i politici direktnih stranih investicija (FDI), u zemljama zapadnog Balkana i jugoistočne Evrope. Izrada pomenute studije uslijedila je u okviru tih aktivnosti i povjerena je Bečkom institutu za međunarodne ekonomske studije.

Uvod u OECD Investment Compact SEE Projekat dao je dr Gabor Hunya, a prezentaciju je održao dr Mario Holzner naučni saradnici na Bečkom institutu za međunarodne ekonomske studije.

Tekst predstavljene studije dostupan je, na engleskom jeziku, na:
www.fipa.gov.ba/case_studies.pdf

N. Š. M.

WTO Punkt za informisanje

U Sarajevu je, 05. oktobra, u organizaciji VTKBiH, održan seminar o izgradnji Punkta za informisanje i notificiranje u okviru WTO/TBT

WTO Punkt za informisanje, u okviru sistema WTO/TBT (Tehničke barijere u trgovini), predstavlja preduslov za članstvo u WTO i bez Punkta Bosna i Hercegovina ne bi mogla biti ravnopravan učesnik u svjetskoj trgovini. Ovaj punkt će predstavljati pomoć proizvodnim i trgovačkim firmama, jer će prvi put na jednom mjestu biti na raspolaganju svi propisi i standardi koji se odnose na sigurnost proizvoda. Punkt će imati i podatke o sistemu ocjenjivanja usklađenosti proizvoda sa propisima, odnosno standardima (ispitne laboratorije, certifikaciona i ispitna tijela i sl). Pružiće mogućnost proizvođačima i izvoznici- ma da dobiju informacije o propisima na tržištu na koje žele izvoziti.

Neophodno je da se sve komore, kao i kompanije, uključe od početka u izradu registra važećih propisa, koji će biti na raspolaganju WTO/TBT Punktu za informisanje. Osnivanje Informacionog punkta je obavezno, ukoliko se želi implementirati Ugovor TBT.

Informacioni punkt osigurava:

- * Učešće države članice u proceduri,
- * Analizira, uz pomoć kompanija, notificirane projekte drugih država,
- * Koordinira slanje komentara,
- * Isporučuje notifikacije države članice Sekretarijatu WTO-a,
- * Osigurava reagovanje na primjenu komentara;
- * Odgovara na zahtjeve za informacije o notificiranim projektima,
- * Razmjenjuje informacije sa ministarstvima i drugim institucijama.

Predavanje "Ugovor o tehničkim barijerama u trgovini - TBT" rasvijetlilo je potrebu za nastankom, kao i sadržajem Ugovora. Ugovor je nastao kao potreba da se usklade propisi sa zemljama izvoznicama, te da se prevaziđu barijere proizišle iz postojanja različitih propisa u zemljama.

BiH, u procesu približavanja EU i ulasku u Evropske integracije, mora uskladiti propise, što podrazumijeva tehničke propise, standarde i proce-

dure ocjene usklađenosti, za sve proizvode, uključujući industriju i poljoprivredu. Da bi se implementirao Ugovor TBT, postoji još nekoliko obaveza koje treba da ispuni država, pored uspostave Punkta za informisanje, a to su:

- * Uspostaviti registar svih propisa koji su na snazi,
- * Dodijeliti nadležnosti u svim oblastima tehničkih propisa i ocjene usklađenosti,
- * Osigurati koordinaciju svih resornih ministarstava i ustanova,
- * Usvojiti neophodnu krovnu legislativu za moguće pristupanje implementaciji,
- * Obezbijediti ljudske i tehničke resurse.

Uspostavljanje Informacionog punkta pruža korist industriji, kroz:

- * Informacije o novim zahtjevima,
- * Mogućnost komentiranja,
- * Upozorenje u slučaju kreiranja novih barijera i
- * Informacije o statusu tehničkih zahtjeva za drugim tržištima.

Više informacija o navedenim aktivnostima možete dobiti:

ITR EU project for Bosnia and Herzegovina - telefon: 033 202 742.

Mr Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Na Mašinskom fakultetu u Sarajevu

Otvoren E-Kabinet

Na Mašinskom fakultetu u Sarajevu upriličena je, 16. oktobra, ceremonija povodom otvaranja E-Kabineta, u okviru Faculty of Mechanical Engineering

Ovaj studij je odobren kao Tempus Joint European Project, a konzorcij univerziteta koji ga izvode su KTH iz Stockhoma i City University London, University Dublin. Nastava će se izvoditi na Mašinskom fakultetu u Sarajevu, u saradnji sa Mašinskim fakultetom Banja Luka i Mašinskim fakultetom Mostar Univerziteta Džemal Bijedić.

Sustainable Energy Engineering je studij koji sadrži dvije oblasti: Sustainable Power Generation i Sustainable Energy Utilization in Built Environment. To je gotovo preslikani studij iz KTH Stockholma, sa kojim imamo već izgrađenu saradnju kroz druge TEMPUS projekte. KTH na ovaj smjer godišnje upisuje oko 200 studenata, a od toga 40 stipendira Švedska

vlada. KTH je pokazao interesovanje da studij proširi i na druge dijelove Evrope, tako da je Mašinski fakultet Sarajevu iskoristio priliku za dobivanje Tempus Joint European Project.

Ovom prilikom je prezentirana oprema i uspostavljena video veza sa Mađarskom.

Održana je i radionica o temi "Predstavljanje (Uvod u) MSC programa u oblasti inženjeringa održive energije", te prezentacije projekta Tempus i kurseva MSC studija SEE.

S obzirom na to da je jedan od osnovnih ciljeva Tempus projekta implementacija saradnje sa industrijom na bh. univerzitetima, P/GKFBiH podržava ovaj projekt i aktivno sudjeluje u njegovom provođenju.

Tempus projekat daje osnovne smjernice za razvoj sistema menadžmenta univerziteta, koji se bavi saradnjom univerzitet-industrija u okviru Bolonjskog procesa na Univerzitetu u Sarajevu i ostalim univerzitetima u BiH.

Značaj ovog projekta je veći, jer je riječ o transformaciji sistema visokog obrazovanja u BiH na principima Bolonjske deklaracije, aktualizira saradnju između akademskih ustanova i industrije, na svim nivoima, što ima mnogostruku korist.

N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Ekonomski motivirati proizvodnju mlijeka

U Sarajevu je, 19. septembra, održana treća smotra priplodnih goveda i ovaca sa prostora Sarajevskog kantona, na stočnoj pijaci Bojnik - Iliđa

Smotru je otvorio mr Abid Šarić, ministar privrede Sarajevskog kantona. Stručna komisija koju je formiralo ovo ministarstvo izvršila je ocjenjivanje predvedenih krava, junica i ovaca pasmine pramenka.

Bilo je 11 krava simentalne pasmine, šest krava holstein-frizijske pasmine, 13 steonih junica simentalne pasmine i osam steonih junica holstein-frizijske pasmine. Svega je predvedeno 17 krava i 21 steona junica ili ukupno 38 goveda.

Na smotri je bilo i 11 kolekcija ovaca pasmine pramenka. Jednu kolekciju ovaca čine dvije priplodne ovce, dvije dvizice, dvoje ženske šilježi i jedan rasplodni ovan.

Nakon izvršenog ocjenjivanja krava, junica i ovaca, komisija je dodijelila vlasnicima nagrade za izložena grla:

Za krave simentalne pasmine nagrade su dodijeljene vlasnicima:

Prva Fatimi Hurić, iz Općine Novi Grad, druga Mehi Muharemoviću, iz Općine Centar, i treća nagrada Safetu Botulji, iz Općine Iliđa.

Za krave holstein-frizijske pasmine nagrade su dodijeljene vlasnicima:

Prva za PD Butmir, Općina Iliđa, drugu je dobila Ilinka Božić, takođe, iz Općine Iliđa, i treću nagradu Meho Muharemović, iz Općine Centar.

Za junice simentalne pasmine nagrade su dodijeljene vlasnicima:

Prva Hamdiji Zimić, Općina Novi Grad, druga Nikoli Pustivuk, Općina Vogošća, i treća Šucri Skopaku, iz Općine Novo Sarajevo.

Za junice holstein-frizijske pasmine nagrade su dobili vlasnici:

Prva nagrada za PD Butmir, Općina Iliđa, druga Jusufu Čenanoviću, Općina Iliđa, i treća Vahidu Arnautoviću, Općina Vogošća.

Za kolekciju prirodnih ovaca nagrade su dobili vlasnici:

Prva nagrada za kolekciju ovaca u vlasništvu Džemile Šiljević, Općina Novi Grad, druga nagrada Ramizu Bibiću, iz Općine Ilijaš, i treća Ibrahimu Hadžiću, Općina Vogošća.

Ocjenjivanje i izbor goveda komisija je vršila ocjenom eksterijera. Prisutno je kod goveda međupasmensko križanje, a to ukazuje na to da veterinarska služba treba poduzeti mjere kod umjetnog osjemenjavanja krava da se to ne radi jer stručno nije opravdano. Neophodno je sve tržišne viškove mlijeka permanentno preuzimati od proizvođača kako bi proizvođač bio siguran da ima kome isporučiti svoju robu, a time je i ekonomski motiviran za ovu proizvodnju. Poznato je da se daju velika finansijska sredstva za uvoz junećeg mesa, a istovremeno

telad iz domaće proizvodnje uglavnom završavaju na klaonici. Neophodno je proširiti, a time i povećati proizvodnju junećeg mesa za poznatog kupca i na taj način veći dio govedarstva na prostoru Sarajevskog kantona bio bi obuhvaćen integralnom proizvodnjom. Na narednim smotrama trebala bi biti zastupljena i utovljena junad.

Na ovoj smotri učestvovali su sa svojim proizvodima neke firme iz inozemst-

va i sa prostora BiH. Stručnjaci Poljoprivrednog instituta Sarajevo održali su za zemljoradnike interesantna predavanja iz oblasti poljoprivredne proizvodnje.

Za organizaciju ove manifestacije i uloženi trud zahvalnost iskazujemo Stručnoj poljoprivrednoj službi Kantona Sarajevo, Poljoprivrednom institutu Sarajevo, ZZ Sarajevsko polje, Stup i PD Butmir Iliđa.

B. SUČIĆ

Razvoj poljoprivrednog sektora

Zakon o stočarstvu

Vlade FBiH utvrdila je Nacrt zakona o stočarstvu koji je izraz potrebe za pravno reguliranje pitanja koja se odnose na trgovinu uzgojno valjanih grla, zoohigijenske uslove uzgoja i držanja, zaštitu uzgoja i iskorištavanja stoke, očuvanje genetskih resursa i na druga pitanja od značaja za stočarstvo.

Nacrt srednjoročne strategije

Vlada FBiH uputila je u parlamentarnu proceduru utvrđeni Nacrt srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH od 2006. do 2010. godine.

Strategija predstavlja izraz opredjeljenja Vlade FBiH da sektor proizvodnje hrane dobije istaknuto mjesto u ekonomiji zemlje i razvitku bosanskohercegovačkog društva općenito.

Cilj je poticaj promjenama i poboljšanje u sektoru hrane kako bi što veći broj poljoprivrednika stekao uslove za prelazak iz sadašnje, uglavnom, naturalne u potpunu ili pretežitu robnu proizvodnju.

BH vlasti pozvane na reforme za smanjenje javnih rashoda

Izveštaj Svjetske banke "Pregled javnih rashoda i institucija" sadrži, između ostalog, preporuke o budućim aktivnostima u ovim ključnim sektorima i predstavljaće podlogu za dijalog sa novim bh. vlastima i pripremu za nove oblike podrške WB, izjavio je u Sarajevu Dirk Rajnerman (Reinermann), direktor Svjetske banke u BiH

Na konferenciji za novinare kazao je da Izveštaj predstavlja poziv novim vlastima u BiH da budu odlučne u provođenju reformi, te da daju pregled budućih aktivnosti na smanjenju javnih rashoda.

BiH je postigla značajan napredak u ekonomskoj rekonstrukciji i izgradnji države nakon rata 1992. do 1995., ali dosta toga još treba uraditi, navodi se u izvještaju WB.

Šef Ekonomske jedinice za centralnu Evropu i Balkan Bernard Funk (Funk) je kazao da su ključne poruke ovog dokumenta da BiH treba provesti teške reforme, potrošnja se mora smanjiti, efikasnost vladine potrošnje mora se povećati, iskoristiti porez za dodatnu vrijednost (PDV) da bi se smanjilo oporezivanje rada, te postigli veći efekti za smanjenje siromaštva.

WB je pripremila dva reformska scenarija za reforme: scenarij "ambiciozne reforme" i scenarij "manje ambiciozne reforme".

"Ambiciozne reforme podrazumijevaju jak paket mjera novih vlasti za rješavanje fiskalnih pritisaka, smanjenje tereta koji vlada predstavlja za privredu i smanjenje vladinog duga. Scenarij "manje ambiciozne reforme" projicira da će ovi faktori, u kombinaciji sa sporijim realnim rastom GDP-a, rezultirati stalno visokim vladinim deficitom zbog kojeg će vladin dug zadržati rastući i neodrživ trend", kazao je Funk.

Prema Izveštaju WB, sadašnji nivo potrošnje u BiH je znatno veći od zemalja regiona, tako da druge vlade sa potrošnjom od oko 30 odsto BDP-a postižu iste rezultate kao i BiH koja troši 40 odsto BDP-a.

Fiskalni pritisci obuhvataju izgradnju državnih institucija, domaća potraživanja, reformu odbrane i policijskih snaga, koridor Vc, proizvodnju električne energije.

Izveštaj detaljno analizira trenu-tne situacije i moguće trendove u makroekonomskom okruženju, fiskalnoj održivosti, javnoj upravi, obrazovanju, socijalnoj zaštiti i transportu u zemlji.

Sadrži preporuke o načinima pristupanja ključnim fiskalnim izazovima u kratkoročnom i u srednjoročnom periodu, a predložene reforme javne uprave, obrazovanja, socijalne potrošnje i transporta će, također, omogućiti BiH da unaprijedi kvalitetu vladine potrošnje i na taj način potakne potencijale ekonomije da unaprijedi svoju ponudu.

Detalji ovog izvještaja će se predstaviti i razmatrati na više univerziteta u cijeloj zemlji.

Cjeloviti Izveštaj, kao i izvršni sažetak i pregled ključnih poglavlja mogu se naći na lokalnoj web stranici Svjetske banke (www.worldbank.ba), kao i u Informacijskom centru Svjetske banke i E-Net Centru na Ekonomskom fakultetu.

Globalni izvještaj Svjetskog ekonomskog foruma

Po konkurentnosti ekonomije BiH na 89. mjestu

Srbija i Crna Gora su na 87. mjestu u svijetu po konkurentnosti ekonomije ili za dva mjesta niže nego što su bile prošle godine, pokazuje najnoviji Globalni izvještaj o konkurenciji za 2006. - 2007. Svjetskog ekonomskog foruma (SEF).

Gledano prema zemljama u okruženju, Srbija i Crna Gora su na listi 125 zemalja sa "osvojenih" 3,69 poena pozicionirane nešto bolje od BiH, koja je 89. i Albanije na 100. mjestu.

Makedonija je, međutim, 80., Hrvatska 51., ili za 13 mjesta "bolja" nego lani zahvaljujući tzv. bonusu Evropske

unije, a Slovenija je 33. U poređenju sa prošlom godinom, Slovenija je pala za tri mjesta, BiH za jedno, Albanija za dva, a Makedonija za pet mjesta.

Članice EU od 1. januara Bugarska i Rumunija zauzele su 72., odnosno 68. poziciju, ali je Bugarska pala za 11 mjesta, a Rumunija za jedno. Najkonkurentnije ekonomije u svijetu su Švajcarska, Finska i Švedska.

Slijede Danska, Singapur, SAD, Japan, Njemačka i Holandija pri čemu su SAD najviše pale, sa prvog mjesta u prethodnom izvještaju na šesto u ovogodišnjem.

Vodeća mjesta Švajcarske i nordijskih zemalja pokazuju da su dobre institucije i kompetentno vođena makroekonomska politika, uz vrhunsko obrazovanje i stavljanje tehnologije i inovacija u fokus, najbolji put za unapređenje konkurentnosti, ocjenjuje se u izvještaju.

Rang-lista je sačinjena na osnovu kombinacije zvaničnih pokazatelja i rezultata godišnjeg anketiranja direktora kompanija koje je sproveo SEF u saradnji sa mrežom vodećih istraživačkih instituta u zemljama koje pokriva Izveštaj.

Tokom 2005. u BiH uloženo 823 miliona KM

Tokom 2005. godine zabilježen je priliv direktnih stranih ulaganja u iznosu od 823 miliona KM, pokazuju podaci koje je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBH)

Guverner CBBH Kemal Kozarić naglašava da je ovo nastavak pozitivnog trenda u pogledu privlačenja stranih investicija iz prethodnih godina, te da strani investitori nastavljaju posmatrati BiH kao privlačnu destinaciju za svoja ulaganja.

Rezultati iz prošle godine se mogu smatrati povoljnim, jer su strane investicije iznosile preko pet posto GDP/a, iako je nivo investicija niži u odnosu na 2004. godinu kada se desila velika investicija u Zenici.

Prilivi direktnih investicija u proteklih godinama, kao i najava budućih velikih investicija u energetskom sektoru i privatizacija telekom operatera, imaju veoma povoljan efekat za poboljšanje platnobilansne pozicije zemlje.

Najveći iznos direktnih stranih ulaganja od 427 miliona KM došao je iz Austrije, slijede Slovenija sa 144 miliona KM i Hrvatska sa 81 milion KM. Investicije iz ove tri zemlje čine 79 posto ukupnih direktnih stranih ulaganja u 2005. godini.

Posljednjim godišnjim istraživanjem prikupljeni su podaci o zadržanim zaradama (reinvestirani profit) za 2004. i 2005. godinu. Zadržane zarade u 2005. godini iznose 108 miliona KM, što čini 13 posto ukupnih stranih ulaganja. Ovaj koncept je važan za statistiku platnog bilansa, jer iznos zadržanih zarada koji se pripisuje direktnim stranim investitorima ima sličan finansijski efekat kao nove direktne investicije.

U pogledu sektorske zastupljenosti najveći prilivi direktnih investicija su zabilježeni u sektoru bankarstva od 50 posto, zatim u preduzećima u oblasti proizvodnje 26 posto i nebankarskom finansijskom sektoru 17 posto od ukupnog iznosa

direktnih stranih ulaganja. Veliki porast se zapaža u sektoru bankarstva, gdje su investicije iznosile 411 miliona KM u odnosu na 262 miliona KM u 2004. godini.

Prikupljeni su i podaci o stanju stranih ulaganja na kraju 2005. godine. Stanje stranih ulaganja posebna je statistička kategorija i ne predstavlja samo zbir svih prethodnih tokova nego i druge promjene kao što su devizne razlike, računovodstvene promjene i ostalo. Stanje direktnih

stranih ulaganja u BiH zaključno sa 31. decembrom 2005. godine iznosi 4,4 milijarde KM, a ukupna strana ulaganja (uključujući portofolio i druga ulaganja) 7,3 milijarde KM.

Od 4,4 milijarde KM direktnih stranih ulaganja, više od dvije trećine, 68 posto, u formi je vlasničkog kapitala, a ostatak u međukompanijskim kreditima i ostalim oblicima ulaganja.

CBBH vrši obimno kvartalno i godišnje istraživanje direktnim prikupljanjem podataka od preko 700 preduzeća i banaka sa stranim ulaganjima u skladu sa međunarodnom metodologijom. Ovi podaci mogu se razlikovati od administrativnih podataka koji su ranije objavljivani u BiH.

Podaci Agencije za bankarstvo FBiH

Aktiva banaka porasla osam posto

Prema informacijama Agencije za bankarstvo Federacije BiH aktiva komercijalnih banaka u FBiH u prvoj polovici ove godine dostigla je 5,18 milijardi eura. U odnosu na kraj prošle godine povećana je za osam posto ili 386 miliona eura.

Četiri najveće banke u FBiH ostvarile su povećanje bilance od 77 posto ili 297,57 miliona eura.

U prvoj polovici ove godine depoziti su povećani za sedam posto ili 255,67 miliona eura, krediti su povećani za 13 posto ili 79,25 miliona eura, a osnovni je kapital uvećan za pet posto ili 28,12 miliona eura. Štednja je dostigla 1,52 miliona eura.

U prvih šest mjeseci ove godine povećan je iznos gubitaka od poslovanja i broj banaka koje su negativno poslovale u odnosu na prvih pola godine lani.

Ukupno komercijalne banke imaju dobit od 229 miliona eura, što je 32 posto više nego u prvih šest mjeseci 2005. godine.

Petnaest banaka ostvarilo je dobit od 27,2 miliona eura, a devet banaka gubitak od 4,35 miliona eura. Ukupni prihodi u prvih šest mjeseci ove godine iznosili su 164,28 miliona eura, što je 15 posto više nego u prvoj polovici prošle godine.

Prihod od kamata je bio 57,2 posto, a od bankarskih usluga 42,8 posto. Četiri najveće banke drže 69,8 posto tržišta komercijalnog bankarstva, a osam malih banaka samo četiri posto.

U Federaciji BiH djeluju ukupno 24 banke. Sve imaju dozvolu obavljanja unutrašnjeg platnog prometa, a 16 banaka je u sistemu osiguranja depozita. Osamnaest banaka je potpuno u privatnom vlasništvu, a u osam ima i državnog vlasništva.

Trgovinski deficit smanjen za 13,2 posto

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u septembru ove godine BiH je ostvarila ukupan robni promet sa inostranstvom u iznosu od 1,6 milijardi KM, od čega se na izvoz odnosi 490,3 miliona KM ili 31 posto, a na uvoz 1,1 milijarda KM ili 69 posto

Pokrivenost uvoza izvozom u oktobru iznosila je 44,9 posto. BiH je u devet mjeseci ove godine ostvarila izvoz u iznosu od 3,8 milijardi KM, što je za 38,6 posto više u odnosu na isti period lani.

U istom periodu, BiH je uvezla 8,1 milijardu KM, što je za 5,1 posto više u odnosu na isti period 2005. godine.

Kada je riječ o trgovinskom deficitu, BiH je za devet mjeseci u robnom prometu sa inostranstvom ostvarila ukupan trgovinski deficit od 4,3 milijarde KM, što je u odnosu na isti period lani smanjenje od 13,2 posto.

Posmatrano po sektorima, u periodu januar - septembar u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće u izvozu je ostvareno u odsjeku "Povrće i voće", sa ukupnom vrijednošću od 40 miliona KM, dok je kod uvoza najveće učešće ostvareno u sektoru "Žitarice i proizvodi" u vrijednosti 161,4 miliona KM.

Gledajući ukupno na nivou sektora "Hrana i žive životinje", BiH je u navedenom periodu ostvarila 14,5 posto pokrivenosti uvoza izvozom, dok je u sektoru "Pića i duhan" pokrivenost uvoza izvozom bila 7,8 posto.

U sektoru "Hrana i žive životinje" najveći rast izvoza u septembru 2006., u odnosu na isti mjesec lani, zabilježen je u odsjeku "Stočna hrana osim žitarica u zrnu", dok je najveći porast uvoza zabilježen u odsjeku "Ribe i prerađevine" od 20,3 posto. Također, na nivou sektora "Pića i duhan" u septembru 2006., u odnosu na isti mjesec prethodne godine, ostvaren je rast izvoza od 80,3 posto, dok je uvoz zabilježio porast od devet posto.

BiH je u septembru najviše izvozila u Hrvatsku u vrijednosti 87,5 miliona KM.

Istovremeno, BiH je značajan izvoz ostvarila i u Srbiju i Crnu Goru (SCG) u iznosu od 62,3 miliona KM.

Posmatramo li regionalne grupacije, BiH je u septembru najviše izvezla u Evropsku uniju i to 289,5 miliona KM, što čini 59 posto ukupnog izvoza. U okviru zemalja EU, najviše se izvezlo robe u Italiju i to 69,1 milion KM.

Kada je riječ o uvozu, BiH je u septembru najviše uvezla robe iz Hrvatske, i to 186,6 miliona KM, što je 17,1 posto ukupnog uvoza, dok je značajan uvoz ostvaren i iz SCG u vrijednosti od 110,2 miliona KM ili 10,1 posto.

Za devet mjeseci ove godine BiH je ostvarila pokrivenost uvoza izvozom s Hrvatskom u iznosu od 46,9 posto, te sa SCG 56,6 posto.

Posmatramo li zemlje članice EU, BiH je imala pokrivenost uvoza izvozom sa Italijom 70,1 posto, Slovenijom 77,3 posto, Njemačkom 47,7 posto i Austrijom 65 posto.

FIMA International Najuspješnija brokerska kuća

Na Prvoj međunarodnoj konferenciji Sarajevske berze-burze vrijednosnih papira o temi "Razvoj tržišta kapitala i odnos medija prema tržištu kapitala", koja je održana u Sarajevu, najuspješnijim brokerskim kućama dodijeljena su priznanja.

Povodom pete godišnjice rada Sarajevske berze, predstavnici brokerskih kuća dobili su plakete za ostvareni promet i broj transakcija u ovom periodu.

Po ostvarenom prometu najuspješnija je brokerska kuća FIMA International Sarajevo sa prometom od 369,8 miliona KM, druga je Raiffeisen Brokers Sarajevo sa 329,5 miliona KM, a treća Eurohaus Sarajevo sa ukupnim prometom od 311,7 miliona KM.

Po broju ostvarenih transakcija u periodu od pet godina najuspješnija je brokerska kuća VGT Broker Visoko sa 74.164 transakcije, druga je Raiffeisen Brokers Sarajevo sa 64.354 transakcije, a treća po uspješnosti je Eurohaus Sarajevo sa 55.779 transakcija.

Plaketa za najveći dnevni promet po danu aktivnog poslovanja dodijeljena je brokerskoj kući AW Broker Sarajevo, sa ostvarenim prometom od 629.521 KM.

Na Sarajevskoj berzi-burzi je u periodu od pet godina ostvaren ukupan promet od 1,28 milijardi KM, kroz 280.000 transakcija.

Industrijska proizvodnja u septembru veća za 10,7 posto

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u septembru ove godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, veća je za 10,7 posto.

Industrijska proizvodnja u FBiH, u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine, veća je za 4,4 posto, a u odnosu na avgust ove godine manja je za 3,5 posto.

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti, u septembru ove godine u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, industrijska proizvodnja u području "prerađivačke industrije" veća je za 18,9 posto, u području "rudarstva" veća je za 8,9 posto, a u području "opskrbe električnom energijom, plinom i vodom" manja je za 8,9 posto.

Posmatrano po glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda, u periodu januar - septembar 2006. godine u odnosu na isti period 2005., zabilježeno je povećanje proizvodnje intermedijarnih proizvoda, osim energije, za 13,0 posto, trajnih proizvoda za široku potrošnju za 10,9 posto, energije za 8,9 posto, kapitalnih proizvoda za 8,1 posto, dok je zabilježeno smanjenje proizvodnje netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 1,2 posto, kao i proizvoda iz grupe neraspoređeno za 9,5 posto.

390.076 nezaposlenih u FBiH

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, u avgustu ove godine, na području FBiH je bilo ukupno 390.076 nezaposlenih osoba.

Krajem avgusta, na evidencijama službi za zapošljavanje FBiH bilo je 357.478 nezaposlenih osoba, što predstavlja povećanje za 899 osoba ili 0,25 posto u odnosu na juli 2006. godine.

Prema kvalifikacionoj strukturi evidentiranih nezaposlenih, u avgustu 2006. godine bilo je 7.440 ili 2,08 posto osoba sa VSS, 5.129 ili 1,43 posto sa VS, sa SSS je bilo 81.199 ili 22,71 posto osoba, dok je 1.020 ili 0,30 posto osoba imalo NSS. VKV nezaposlenih je bilo 2.856 ili 0,80 posto, KV osoba 131.639 ili 36,82 posto, PKV 11.438 ili 3,20 posto, te 116.757 NKV osoba ili 32,66 posto.

Porasla vrijednost građevinskih radova

Vrijednost izvršenih građevinskih radova poduzeća u Federaciji BiH u avgustu ove godine u odnosu na prosječnu vrijednost lani veća je za 44,4 posto, dok je u odnosu na isti mjesec lani veća za 5,5 posto.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u avgustu se na objekte visokogradnje odnosi 54,2 posto izvršenih radova.

Na objekte novogradnje odnosi se 57,6 posto izvršenih radova, a na rekonstrukcije, popravke i održavanje postojećih građevina 42,4 posto.

Registar vrijednosnih papira

Izdavanje izvoda samo na zahtjev poštom

Registar vrijednosnih papira u Federaciji BiH obavještava vlasnike vrijednosnih papira, koji su registrovani kao vlasnici vrijednosnih papira kod Registra vrijednosnih papira, da će Registar počev od 16. oktobra 2006. godine izdavati certifikate-izvode o stanju na računu kod Registra samo na osnovu pisanog zahtjeva vlasnika vrijednosnih papira, dostavljenog poštom.

Kako se navodi u saopćenju Registra, dostava certifikata-izvoda vršiče se kao preporučena poštanska pošiljka u roku tri radna dana od dana prijema zahtjeva.

Građani BiH koji imaju CIPS ličnu kartu, uz pisani zahtjev, potrebno je da dostave fotokopiju CIPS lične karte i potvrdu o uplati šest KM na račun Registra broj: 161000014700070.

Certifikat-izvod će biti dostavljen na adresu podnosioca zahtjeva registrovanu u CIPS-u.

Domaća pravna lica i strana fizička i pravna lica uz pisani zahtjev na kojem je ovjeren potpis podnosioca pred nadležnim organom u BiH ili u skladu sa međunarodnim konvencijama potrebno je da dostave dokumentaciju koja se i do sada dostavljala uz zahtjeve dostavljene poštom.

Svrha navedene izmjene u načinu izdavanja certifikata-izvoda jeste sigurnost sistema i zaštita podataka vlasnika vrijednosnih papira od neovlaštenog raspolaganja podacima i vrijednosnim papirima.

Registar vrijednosnih papira u FBiH napominje da se način podnošenja zahtjeva poštom odnosi i na zahtjeve za izdavanje potvrde o stanju na računu i za umrlag vlasnika vrijednosnih papira, a dokumentacija koja se podnosi uz zahtjev ostaje ista.

U septembru

Potrošačka korpa 485 KM

Izdaci za prehranu i piće, prema potrošačkoj korpi koju objavljuje Zavod za statistiku FBiH, u septembru ove godine iznose 485,65 KM, što je za 1,27 KM ili za 0,3 posto više u odnosu na avgust kada su iznosili 484,38 KM.

Posmatrano po sjedištima kantona, za potrošačku korpu je u septembru ove godine najviše trebalo izdvojiti u Širokom Brijegu 546,13 KM, zatim u Mostaru 525,19 KM, Livnu 520,97 KM, a najjeftinija potrošačka korpa je bila u Goraždu i iznosila je 443,67 KM.

U avgustu

Prosječna neto plata 606 KM

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, prosječna mjesečna isplaćena neto plata po zaposlenom za avgust ove godine u Federaciji BiH iznosi 606,13 KM. Tokom avgusta došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 0,77 posto.

U periodu juni - avgust 2006. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plata bila je 602,28 KM. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do porasta prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 7,93 posto.

Najviša prosječna mjesečna isplaćena neto plata u avgustu ove godine zabilježena je u Kantonu Sarajevo i iznosi 768,15 KM, zatim u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 665,85 KM, a najniža prosječna isplaćena neto plata u Zeničko-dobojskom kantonu i ona iznosi 481,59 KM.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plata po zaposlenom za avgust 2006. godine u FBiH iznosi 891,37 KM.

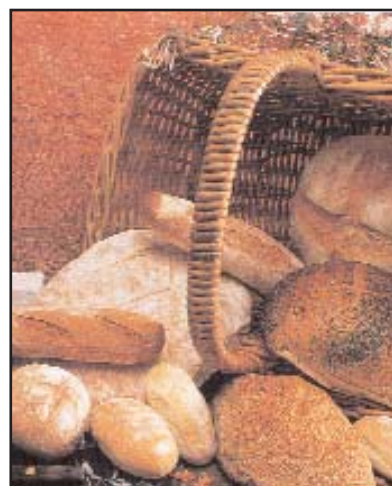
U FBiH

Cijene na malo više za 0,9 posto

Prema podacima federalnog Zavoda za statistiku, u Federaciji BiH ukupne cijene na malo u septembru više su za 0,9 posto u odnosu na prethodni mjesec, s tim da su cijene usluga više za 1,6 posto, industrijskih neprehrambenih proizvoda za 1,5 posto i pića za 0,3 posto.

Cijene poljoprivrednih proizvoda u septembru niže su za 1,6 posto, dok se cijene industrijskih prehrambenih proizvoda i duhana nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupne cijene na malo u septembru više su za 7,7 posto u odnosu na prosječne cijene iz 2005. godine. U odnosu na decembar 2005. godine više su za šest posto, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 7,5 posto. Za devet mjeseci ove u odnosu na isti period prošle godine ukupne cijene na malo više su za 7,1 posto.

Statistika FBiH

Ukupni troškovi života viši za pet posto

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, ukupni troškovi života u septembru viši su za 0,5 posto u odnosu na prethodni mjesec.

Troškovi života viši su za robu za 0,5 posto, za usluge za 0,7 posto, za ogrev i osvjtljenje za 4,1 posto, obrazovanje i kulturu za 3,4 posto, odjeću i obuću za 0,7 posto, opremu stana za 0,4 posto, za duhan i piće i higijenu i njegu zdravlja za 0,2 posto.

Troškovi života za prehranu i prometne, poštanske i telefonske usluge niži su za 0,3 posto. Ukupni troškovi života u septembru 2006. godine viši su za pet posto u odnosu na prosječne cijene iz 2005. godine, u odnosu na decembar 2005. godine za tri posto, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 6,2 posto.

Za devet mjeseci ove u odnosu na isti period prošle godine ukupni troškovi života viši su za 6,2 posto.

Prodaje se cjelokupno postrojenje za proizvodnju azbest - cementnih proizvoda tvrtke Salonit d.d. u stečajnu

Postrojenje za proizvodnju "Azbest (vlakno) - cementnih" proizvoda tipa valovitih i ravnih ploča

Sastoji se od četiri zasebne proizvodne cjeline: 1. priprema sirovine, 2. proizvodni stroj, 3. strojevi za formiranje azbest (vlakno) - cementnih proizvoda i 4. strojevi za rasformiranje azbest (vlakno) - cementnih proizvoda

Priprema sirovine:

Svrha: pripremiti azbest (vlakno) - cementnu smjesu i prebaciti je u proizvodni stroj. Sastoji se od:

- istresaća vreća (BAG BREAKER) proizvodnje ISPPA Italija,
- horizontalne mješalice sa pumpama (za dezintegraciju i prebacivanje),
- holder (mješalica za vlakno-cementnu homogenizaciju),
- noria (mješalica za doziranje u stroj zadane koncentracije smjese),
- dekantatori i silosi cementa.

Proizvodni stroj tip CM - 943 Mogiljevo Rusije

Svrha: iz azbest (vlakno) cementne suspenzije tzv. HATCH-ovim principom preko cilindričnog sita i zakona filtracije stvara jedinični azbest - cementni sloj koji se namata na formatni valjak i nakon postizanja zadane debljine odsijeca se te se dobije svježi list dimenzije 3.850 x 1.360 x 6 mm od kojeg se izrađuju valovite ili ravne ploče.

Sastoji se od:

- 3 kasona sa rotacionim cilindrom promjera 1.000 + 3 rezervna sita
- 3 gumena press valjka,
- 3 vakuum sisaljke,
- duljina stroja - 11.000 mm,
- širina stroja - 6.445 mm,
- visina (bez krosne) - 3.515 mm,
- visina (sa krosnom) - 6,970 mm,
- težina stroja - 32.200 kg,
- instalirana snaga na stroju - 35,4 kW,
- ukupno instalirana snaga jedne linije 650 kW,
- kapacitet stroja: 330 komada valovitih ploča (1.250 x 1.050 x 6) na sat.

Stroj za formiranje tip BELL - Švicarska

Svrha: Iz svježeg azbest (vlakno) - cementnog lista formira - ondulira valovitu ploču tipa DIN 274 ili BSS 690.

Sastoji se:

- Stola (prvi) za prihvat neobrađe-

nog azbest (vlakno) - cementnog lista maksimalne širine 1.360 mm i maksimum 3.850 mm, izvedenog tako da se može regulirati brzina kretanja trake 40 - 70 m/min, s uređajem za uzdužno rezanje svježeg lista do zadane širine.

Postrojenje za bojanje

Svrha: linija bojanja služi za bojanje, nanošenjem poliakrilnih boja - premaza na površinu valovitih i ravnih ploča.

- tlocrt linije: duljina 60 m, širina 3 m, visina 3,5 m,

- kapacitet stroja: 350 kom. val. ploča (razvijene površine 1.250 x 1.280 mm),

- debljina nanosnog sloja: 150 - 200 mikrona,

- ukupno instaliranih snaga: 100 kW.

Transporteri za ubrzavanje - usporavanje ploča ispred i iza polivačice

Svrha: prvi služi za ubrzavanje i prolaza ploča prije polivanja koje se vrši pri brzini od 60 - 80 m/min. Drugi služi za

smanjenje ove brzine na brzinu sušenja, tj. brzine drugog lotvastog transportera.

- duljina 2,22 m, širina 1,40 m, visina 0,85 m, brzina - mogućnost regulacije 15 - 90 m/min.

Uređaj za nanošenje boje tip HYMEN

Svrha: nanošenje boje na površinu ploče u vidu neprekidnog zastora - vela, tj. polijevanjem. Debljina zastora se regulira kao i brzina prolaza ploče kroz mjesto polijevanja čime se regulira debljina nanesenog sloja boje.

- širina nanošenja boje 1.300 mm, visina stola 850 mm, brzina 20 - 150 m/min, pumpa sa regulacijom 700 - 3.500 okr/min.

Za dodatne informacije:

Salonit d.d. za proizvodnju građevinskog materijala i trgovinu

Krešimirova bb, 21211 Vranjic

Stečajni upravitelj: Vedran Šeparović

Telefon: 00 385 21 247 419

Faks: 00 385 21 247 396 ili 210 911

Poziv za realizaciju turističkih projekata Grada Šibenika

po BOT (Build-Operate-Transfer) modulu

S ciljem razvoja turističko-ugostiteljskih objekata i sadržaja visoke kvalitete, te omogućavanja cjelogodišnjih turističkih, sportskih, kulturnih i drugih aktivnosti, Grad Šibenik namjerava izabrati privatne partnere za realizaciju turističkih projekata Grada Šibenika po BOT (Build-Operate-Transfer) modulu

Grad Šibenik poziva sve zainteresirane privatne partnere da dostave svoje ponude za projektiranje, financiranje, izgradnju i upravljanje objektima i sadržajima za jedan ili više od sljedećih projekata:

OBONJAN RIVIJERA - Integrirano turističko odredište do 3.000 kreveta i marina do 200 vezova, na otoku veličine oko 550.000 kvadratnih metara, koji je jedini nenaseljeni otok u Hrvatskoj zoniran isključivo za razvoj turizma;

HOTEL ŠIBENIK - Luksuzni hotel do 400 kreveta zajedno sa trgovačko-poslovnim, sportskim i drugim sadržajima na površini od oko 56.000 kvadratnih metara. Objekt se nalazi na poluotoku i graniči sa budućom megamarinom veličine do 400 vezova;

SPORTSKI KOMPLEKS ŠIBENIK - Sportsko-rekreacijski kompleks s otvorenim i zatvorenim sportsko-rekreacijskim objektima i sadržajima, te pripadajućim smještajnim, trgovačkim i zabavnim objektima i sadržajima na površini od oko 240.000 kvadratnih metara;

ČETRI GRADSKE TVRĐAVE - Turistički objekti i sadržaji na tvrđavama na ukupnoj površini od oko 28.000 kvadratnih metara.

Grad Šibenik je smješten na prostoru gdje se najrazvedenija otočna skupina u Europi i kršni hidrografski fenomeni stapaju u najatraktivniji ekološko-estetski i turističko-rekreativni prostor na hrvatskom Jadranu.

Privatni partneri bit će izabrani prednatječajnim i natječajnim postupcima, koji će se provoditi posebno za svaki od navedenih projekata. Prednatječajni i natječajni postupak za svaki od navedenih projekata provest će se isključivo ako se u ovoj fazi pokaže da postoji zadovoljavajući interes potencijalnih privatnih partnera i iskazivanja interesa. Iskazivanjem interesa, potencijalni privatni partneri mogu utjecati i na definiranje budućih obveznih partnera za prednatječajne procese.

Više informacija i uputa na koji način pripremiti iskaze interesa možete dobiti na www.synergics.hr

Krajnji rok za iskazivanje interesa je 17. studeni 2006. godine.

Javne nabavke

Direktive o javnim nabavkama definišu vrste institucija koje se smatraju "ugovornim organima", tj. koje institucije bi trebale primjenjivati propise javnih nabavki kod dodjele svojih ugovora

Direktiva 2004/18 koja koordinira postupke javnih nabavki javnog sektora ("klasična direktiva") definiše ugovorne organe kao "države, regionalne ili lokalne organe, tijela kojima upravlja javno pravo, udruženja osnovana od strane jednog ili više takvih organa ili jednog ili više takvih tijela kojima upravlja javno pravo" (član 1. (9)).

Izraz "država" koji se pominje u ovom propisu obavezno uključuje sva tijela koja posjeduju zakonodavnu, izvršnu ili sudsku vlast - i na centralnom i na lokalnom (regionalnom) nivou. To je slučaj i za tijela koja u federalnoj državi imaju te ovlasti na federalnom nivou (C-323/96, Komisija v. Belgija, p. 27).

Propisi o postupcima nabavki u javnom sektoru imaju za cilj racionalizaciju javne potrošnje, jer se ugovori koje dodjeljuju javne institucije finansiraju od novca poreznih obveznika (lokalni ili centralni državni budžet). Direktiva 2004/17 koja koordinira postupke nabavki za komunalni sektor pokriva ne samo javne organe već uključuje i privatne kompanije, koje nisu direktno finansirane iz javnih sredstava. Objašnjenje postupka javnih nabavki u komunalnom sektoru je drugačije. Organi koji djeluju u komunalnom sektoru ne djeluju u normalnim tržišnim okolnostima, zbog zatvorene prirode njihovih tržišta (monopol ili oligopol), ili zbog posebnih ili ekskluzivnih prava koja im dodijele državni organi. Pravni ili tehnički monopol ograničava (ili čak onemogućava) konkurenciju. Cijena i kvalitet usluga koje oni nude (voda, energija, transport, poštanske usluge) su važne za društvo i ekonomiju. Stoga vlade žele da zadrže makar indirektnu kontrolu i utjecaj na nabavke.

Vrijednosni razredi

Osnovni principi Sporazuma Evropske zajednice, principi jednakog tretmana

(nediskriminacije), transparentnosti i četiri slobode (sloboda razmjene robe, usluga, radne snage i kapitala) primjenjuju se na sve ugovore o javnim nabavkama koje dodjeljuju javne institucije zemalja članica. Diskriminacija na osnovu državljanstva je zabranjena u svim postupcima javnih nabavki, bez obzira na njihovu vrijednost - čak i ugovori najnižih iznosa moraju biti otvoreni za konkurenciju iz ostalih zemalja EU. Kompanije i proizvodi koji dolaze iz drugih zemalja EU moraju biti tretirani na potpuno isti način kao i lokalne (domaće) kompanije i proizvodi.

Detaljna pravila koja nalažu direktive javnih nabavki, ipak, primjenjuju se samo na javne nabavke visokih vrijednosti, iznad određenog vrijednosnog razreda. EU direktive primjenjuju se samo na ugovore, koji zbog svoje visoke vrijednosti mogu biti interesantni stranim kompanijama. Ne bi bilo realno (ni tehnički moguće) objaviti na nivou cijele EU informacije o svakom i najmanjem ugovoru koji se dodjeljuje u zemljama članicama EU. To ne bi bilo ni realno za očekivati, jer u slučaju malih, jednostavnih ugovora primjena cijelog postupka komplicirala bi i dodatno produžavala postupak - trošak takve procedure sigurno bi prelazio ekonomsku dobit.

Tako, direktive se primjenjuju samo na dodjeljivanje ugovora, čija vrijednost je jednaka ili prelazi određeni vrijednosni razred.

Primarno, vrijednosni razredi za klasični sektor (javni sektor) bili su definirani kako slijedi:

- 5.000.000 eura za radove (član 6. (1) Direktiva 93/37),
- 200.000 eura za robu (član 5. (1) Direktiva 93/36),
- 200.000 eura za usluge (član 7. (1) Direktiva 92/50).

Vrijednosni razredi definirani Direktivom 93/38 za komunalni sektor su bili slični

(5.000.000 eura za radove i 400.000 za robu i usluge (600.000 u nekim slučajevima)).

Vrijednosni razredi su mijenjani (neznatno povišeni) nakon pristupa EU Sporazumu o vladinoj nabavci - SVN (pod okvirom Svjetske trgovinske organizacije). (Promjene su uvedene direktivama 97/52 i 98/4 koje su izmijenile dotadašnje direktive javnih nabavki; vidi i Direktivu 2004/18). S obzirom na to da se SVN primjenjuje različito na ugovore koje dodjeljuju centrale i lokalne vlasti, vrijednosni razredi su sada drugačiji za različite nivoe vlasti.

Vrijednosni razredi su definirani članom 7. Direktive 2004/18 i članom 16. Direktive 2004/17. Vrijednosni razredi se revidiraju i verificiraju od Komisije svake dvije godine.

Trenutno, vrijednosni razredi za javni sektor iznose:

- 154.000 eura za ugovore o javnoj nabavci robe i usluga koja dodjeljuju centralna vladina tijela;
- 236.000 eura za ugovore o javnoj nabavci robe i usluga koje dodjeljuju ugovorni organi koji nisu centralna vlada;
- 5.923.000 eura za ugovore o javnoj nabavci radova (za sve nivoe vlasti).

Za komunalni sektor kada su u pitanju javni radovi, razred je isti, ali kada su u pitanju usluge i roba, vrijednosni razredi su viši i jednaki 473.000 eura.

Javni ugovori

Direktiva javnih nabavki regulira postupke za dodjelu ugovora javnih nabavki.

"Javni ugovori" (public contracts) su definirani kao "ugovori od finansijskog interesa" koji se sklapaju u pismenoj formi između jednog ili više ekonomskih operatera i jednog ili više ugovornih organa, s ciljem izvođenja radova, nabavljanja proizvoda ili pružanja usluga u okviru značenja iz ove Direktive (član 1. (2) (a) Direktive 2004/18).

Finansijski interes označava da dobavljač, ugovarač ili pružalac usluga od ugovornog organa dobiva naknadu za ispostavu robe, radova ili usluga (C-399/98, Ordine degli Architetti i drugi, p. 77). Ako, pak, naknadu plaća neka treća strana, koja nije ugovorni organ, može doći do koncesije (ako plaćaju korisnici), ne do javnog ugovora. Dodjela koncesija za javne radove je predmet Direktive javnih nabavki 2004/18 (članovi 56. do 65. iste); dok dodjela koncesija za javne usluge nije (član 17.).

Bitno je da se ni definicija ugovornih organa, niti definicija javnih ugovora ne odnose na izvor finansiranja. Stoga je, da bi se odlučilo da li je taj ugovor javni ugovor koji je predmet sistema javnih nabavki, nevažno da li se on finansira iz javnih sredstava ili ne (C-126/03, Komisija v. Njemačka, p. 20).

Naravno, nisu sve aktivnosti ugovornih organa predmet sistema javnih nabavki, ne moraju sve biti ugovorene. Ugovorni organ uvijek ima mogućnost da sprovede zadatke koji su mu dati koristeći svoje administrativne, tehničke i druge izvore (takozvane in house (interne) ugovore), a da nije dužan pozvati vanjske organe. U tom slučaju nema potrebe da se primjenjuju zakoni javnih nabavki (C-26/03 Stadt Halle p. 48).

Evropski sud pravde je formulisao dva kriterija za razgraničenje internih ugovora i ugovora o javnoj nabavci (C-107/98, Teckal, p. 50). Prvi je da se ugovor o javnoj nabavci može zaključiti samo između dva odvojena lica: ugovorni organ i neko drugo lice (kompanija) koje je pravno odvojeno od njega.

Tako su svi ugovori (sporazumi) koji su zaključeni između raznih odjeljenja ugovornog organa interni i nisu predmet pravila javnih nabavki.

Ugovori koji su dodijeljeni kompanijama koje su pravno odvojene od ugovornog organa mogu se smatrati internim ugovorima kada ugovorni organ ima kontrolu nad kompanijom, sličnu kontroli koju ima nad svojim odjeljenjima, i, u isto vrijeme, kompanija sprovodi neophodan dio svojih aktivnosti pod kontrolom ugovornog organa. Ipak, ako tu kompaniju posjeduje, čak i u malom dijelu, neki privatni kapital, ugovor s tom kompanijom se ne može dodijeliti bez postupka javne nabavke - učešće privatne djelatnosti izuzima u svakom slučaju mogućnost da ugovorni organ sprovodi kontrolu nad kompanijom sličnu onoj koju sprovodi nad svojim odjeljenjima (C-26/03, Stadt Halle, p. 49, 52).

Tako se interni ugovori mogu sklopiti samo između ugovornih organa i javnih preduzeća koja su oni osnovali. Ali, a priori isključivanje svih odnosa između ugovornih organa i nekomercijalnih tijela koja su pod javnim zakonom, kakva god bila posebna priroda tih odnosa, će stvoriti nepravilnu transpoziciju Direktive (C-84/03, Komisija v. Španija, p. 40).

Ugovori o javnim nabavkama koje reguliraju Direktive uključuju tri kategorije: ugovor o javnoj nabavci radova,

ugovor o javnoj nabavci robe i ugovor o javnoj nabavci usluga. Ovi termini su definirani u članu 1. (2) Direktive 2004/18. (b) "Ugovori o javnoj nabavci radova" su ugovori koji za cilj imaju izvođenje, ili i idejno rješenje i izvođenje radova vezanih za jednu od aktivnosti koje su navedene u aneksu I, ili rad, ili realizaciju, bilo kojim sredstvima rada koji odgovaraju zahtjevima koji je specificirao ugovorni organ. "Rad" znači rezultat gradnje ili građevinskih radova koji uzeti u cijelosti zadovoljavaju ili ispunjavaju ekonomsku i tehničku funkciju.

(c) "Ugovori o javnoj nabavci robe" su ugovori, koji nisu oni na koje se odnosi (b), koji za svoj cilj imaju kupovinu, lizing, zakup ili najamnu

kupovinu, sa ili bez mogućnosti otkupa proizvoda.

Javni ugovor koji za svoj predmet ima nabavku proizvoda i koji, također, uključuje, po svojoj prirodi, neophodnu pripremu mjesta izvođenja radova i usluga ugradnje smatra se "ugovorom o javnoj nabavci robe".

(d) "Ugovori o javnoj nabavci usluga" su ugovori koji nisu javni ugovori o radovima i robama, koji za cilj imaju pružanje usluga koje su navedene u aneksu II.

Javni ugovor koji za cilj ima i proizvode i usluge u značenju iz aneksa II će se smatrati "ugovorom o javnoj nabavci usluga" ako vrijednost tih usluga prelaze vrijednosti proizvoda koje pokriva ugovor.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

Iz apoteka

Šta je i čemu služi "Body Mass Index" - BMI

Indeks tjelesne mase ili Body mass index (BMI) se često spominje, jer je jedno od najčešće korištenih medicinskih mjerila za određivanje debljine. Pojam debljine često se neprecizno određuje običnim vaganjem dok je BMI tačan pokazatelj prekomjerne tjelesne težine ili debljine.

Procjena težine u odnosu na visinu može poslužiti i kao pokazatelj rizika obolijevanja i smrti zbog prekomjerne težine. Prema njegovim vrijednostima, težina odraslih osoba klasificira se kao normalna, prekomjerna ili niska.

Prosječan udio masnog tkiva normalno uhranjenih osoba dat je u sljedećoj tabeli:

	Zdrava odrasla osoba	Sportisti	Osobe preko 40 godina
muškarci	12 - 20%	5 - 10%	>22%
žene	20 - 30%	15 - 20%	>32%

Indeks tjelesne mase se lako izračunava prema formuli:

$$\text{BMI (kg/m}^2\text{)} = \frac{\text{Težina (kg)}}{\text{Visina na kvadrat (m)}} = \frac{\text{kg}}{\text{m}^2}$$

Udio masti se mjeri tzv. hidrodensitometrijom, tj. podvodnim vaganjem.

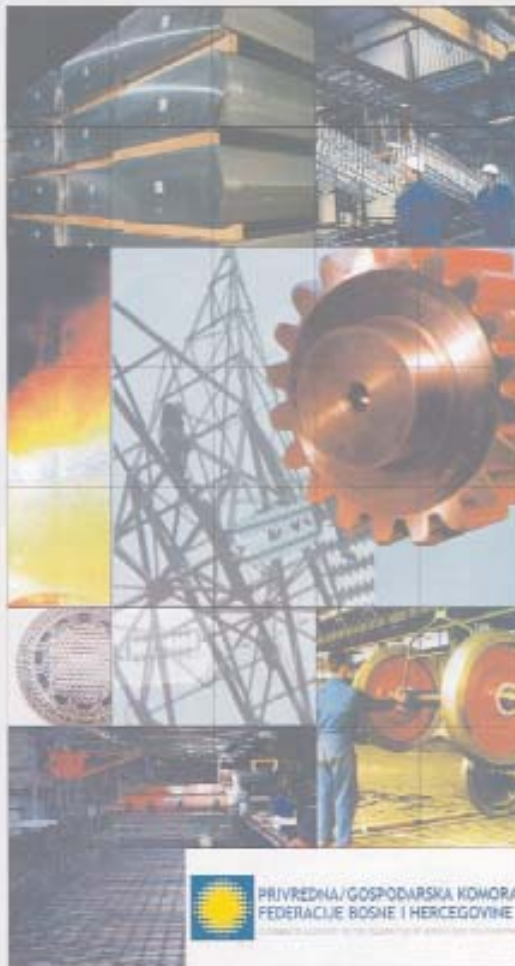
Kako to nije jednostavno uraditi, postoje aparati za kućnu upotrebu, koji rade na principu bioelektrične impedance.

Mišići, krvni sudovi i kosti u odnosu na masti imaju visok udio vode i visok električni konduktivitet - provodljivost. Masti pokazuju nisku provodljivost, te na osnovu ovakvih aparata možemo izmjeriti udio masti. BMI se koristi i za procjenu zdravstvenog rizika kod odraslih osoba. Tako osobe sa visokim BMI imaju visok rizik obolijevanja od bolesti vezanih za gojaznost kao što su dijabetes, srčana oboljenja, hipertenzija. Mjerenje BMI ima i širu primjenu, naročito je od koristi osobama koje drže dijetu, sportistima, trudnicama i dojiljama.

Stepen uhranjenosti	BMI vrijednost
pothranjenost	< 19
Normalna tjelesna masa	19,1 - 25
Povišena tjelesna masa	> 25
pretilost	25,1 - 30

Mr ph. Maja KNEŽEVIĆ ČERANIĆ
Apoteka MY MEDICO

METALSKA I ELEKTRO INDUSTRIJA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

DRVNA INDUSTRIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Klaster prerade drveta